

ALASTARO NIINIJOENSUU
Koekaivaus 2.-6.10.2006
Katja Vuoristo

Sisälllys

Perustiedot kohteesta	1
Karttaote Alastaron Niinijoensuun sijainnista	2
1. Johdanto	3
2. Kohteen sijainti ja maasto	5
3. Vuoden 2006 tutkimukset	5
4. Yhteenveto	6
Peruskarttaote	8
Yleiskartta	9
Mustavalkokuvalettelö	10
Kuvataulut	11

ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT

KOHTEEN PERUSTIEDOT

Kohteen nimi: Alastaro Niinijoensuu (Kraatari)

Muinaisjäännösrekisteritunnus: 6 00 0001

Muinaisjäännöstyyppi- ja ajoitus: maarakenteet?, ajoittamaton

Rauhoitusluokka: 3

Peruskartta: 2111 05 Haaroinen

Tutkitun alueen keskikoordinaatit: pkoo 6766 075, ikoo 3276234, Z = 72,5–75 m mmpy

Etäisyystieto: Alastaron kirkosta 1,7 km eteläkaakkoon

OMISTAJATIEDOT

Kunta ja kylä: Alastaro, Niinijoensuu

Tila- ja omistustiedot: 6-413-4-45, Tonttila

Alastaron kunta, Loimijoentie 74, 32440 Alastaro

6-413-2-14, Riihikemppi

Aira Esteri Vuolle, Niinijoensuuntie 19, 32440 Alastaro

ARKISTOTIEDOT

Tutkimukset:

1903, Julius Ailio   tarkastus

1973, Maarit Lönnberg   inventointi

1999, Ville Laakso   inventointi

Aikaisemmat löydöt: -

KOEKAIVAUS 2006

Kaivauksenjohtaja: Katja Vuoristo

Aika: 2.–6.10.2006

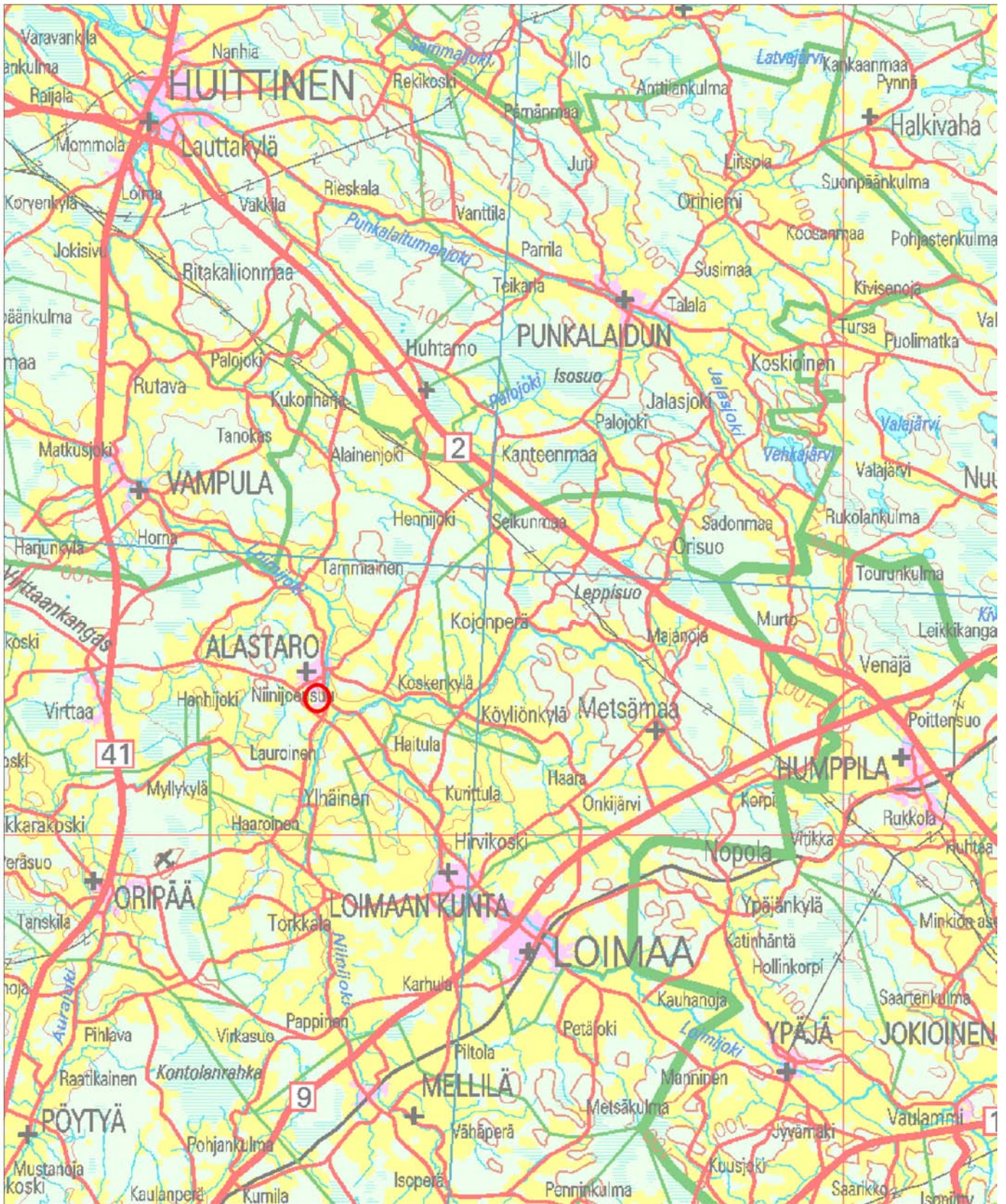
Koekuopitetun alueen laajuus: n. 2500 m²

Löydöt: -

Kuvat: mustavalkonegatiivit 142414–142418

Karttaote Alastaron Niinijoensuun sijainnista. Kohde on merkitty punaisella ympyrällä.

Mk 1:250 000

1. Johdanto

Alastarossa tutkittiin syksyllä 2006 Niinijoensuussa sijaitsevaa kohdetta, koska asemakaavaluonnoksessa paikalle oli osoitettu teollisuusrakentamista. Tältä paikalta oli tietoja siellä sijaitsevista kummuista sekä painanteista ja koekaivauksen tarkoituksena oli selvittää oliko alueella muinaisjäännöstä, ja oliko se säilynyt paikalla tapahtuneesta peltoviljelystä huolimatta. Inventoinnin tilasi ja kustansi muinaismuistolain 15 §:n mukaan Alastaron kunta. Tutkimusten kokonaiskustannukset olivat 3890 €.

Viikon pituinen koekaivaus Niinijoensuussa suoritettiin 2.–6.10.2006. Tutkimuksia johti FM Katja Vuoristo ja tutkimusapulaisena toimi Huk Hanna Kelola. Alueelle tehtiin koekuoppia kahteen eri kohtaan, jotka erottuivat maastollisesti ja maaperältään muusta peltoalueesta ja joista havainnot painanteista tai kummuista olivat.

Tiedot Niinijoensuun rakenteista ovat olleet epämääräisiä, sillä ajoittain alueella on havaittu kumpuja ja ajoittain painanteita, mutta mitään varmasti muinaisjäännökseksi todettua ei paikalta ole tunnettu. Vuonna 1903 Julius Ailion mukaan paikalla olisi ollut ”korkeampi paikka, missä on pitkäkkäitä hautakumpuja, joihin sanotaan haudatun, ja joista joskus lienee jotakin löydetty”. Ailio ei ole kuitenkaan itse käynyt paikanpäällä, vaan hän on kuullut kohteesta paikalliselta asukkaalta. Ailio toteaaakin raportissaan, että kohteessa tulisi tehdä tarkempia tutkimuksia, jotta paikan luonne selviäisi.

Ensimmäisen kerran kohde on käyty tarkastamassa 1973, jolloin Maarit Lönnberg inventoi Alastaron, Loimaan, Mellilän, Metsämaan, Vampulan ja Ypäjän muinaisjäännöksiä. Lönnberg oli havainnut Niinijoensuussa ”epämääräisiä painanteita”, jotka sijaitsivat pellon keskellä sijaitsevalla viljelemättömällä pienellä saarekkeella. Inventoinnin yhteydessä otetuista valokuvista erottuu heikosti yksi painanne, jossa näyttäisi kasvavan mm. vadelmaa. Kuvatekstissä mainitaan paikalla olleen kolme pitkänomaista ja yksi pyöreä painanne. Näiden koosta ja syvyydestä ei ole mainintaa. Rakenteet näyttävät kuvien mukaan sijaitsevan terassimaisella niemekkeellä, kun taas kohteesta ilmoitetut koordinaatit osoittavat niemekkeen pohjoispuolen matalammalle ja kosteammalle peltotasanteelle. Ville Laakso on käynyt tarkastamassa kohteen Alastaron muinaisjäännösinventoinnin yhteydessä vuonna 2000. Tällöin painanteita ei enää näkynyt, sillä pusikkoa kasvava saareke oli raivattu viljelyskäyttöön. Pintapoimintaa ei alueella tuolloin voitu suorittaa, koska pelto oli kasvillisuuden peittämä. Laakso kuitenkin toteaa, että topografisesti paikka olisi sopiva kivistä asuinpaikalle.

Oman lisänsä Niinijoensuulle antaa paikallinen perimätieto, jonka mukaan kyseisellä paikalla olisi sijainnut kirkko. Tämän sijaintitiedot vaihtelevat em. saarekkeen kohdalla sijaitsevasta terassitasanteesta hieman etelämpänä ja korkeampana sijaitsevalle tasanteelle. Osa paikallisista muistaa viimeksi mainitulla paikalla olleen hiekkavallien ympäröimiä painanteita, kun taas joidenkin mukaan nimenomaan pusikkoisen saarekkeen lähettyviltä on noussut maata kynnettäessä luita. Mitään kirjallisia lähteitä ei Niinijoensuussa sijainneesta kirkosta kuitenkaan tunneta.

Helsingissä 5.2. 2007

_____
Katja Vuoristo, FM

2. Kohteen sijainti ja maasto

Niinijoensuu sijaitsee Alastaron kirkosta 1,7 km eteläkaakkoon Loimijoen länsipuolella sijaitsevalla pellolla. Kohde jää Loimijoentien, Teollisuustien sekä Oripääntien väliselle alueelle, jonka lounaisosaan on rakennettu teollisuushalleja. Alueen eteläosassa Oripääntien vieressä on muutamia asuintontteja. Kaavaan liittyvät rakentamistyöt oli ehditty jo aloittaa pellon pohjoisosassa. Paikalle oli tehty patkä suunnitellusta Myllytiestä, jonka koillispuolelle oli valettu rakennuksen perustukset.

Tutkittu peltoalue laskee kaakkoon Loimijoelle päin ja pellolla erottuu kaksi selkeää terassitasannetta. Näistä taaempana sijaitseva, 75 metriä merenpinnan yläpuolelle kohoava, tasanne on melko jyrkkärinteinen ja se jatkuu selkeänä aina Oripääntielle saakka. Tällä alueella on joidenkin paikallisten mukaan ollut vielä 1940-luvulla näkyvissä hiekkavallin ympäröimä painanne. Alempana sijaitseva terassi noudattelee 72,5 metrin korkeuskäyrää muodostaen pellon luoteisosassa selvän niemekkeen, jossa ovat sijainneet Maarit Lönnbergin inventoimat painanteet. Niemekkeen itäosassa sekä ylemmän terassitasanteen kaakkoisreunassa teollisuushallien vieressä on savipellosta erottuvat hiekkaisemmat alueet. Näissä maaperä on peltokerroksen hiekansekaisen saven alla hienoa hiekkaa, kun taas muualla maaperä jatkuu sitkeänä harmaana savena. Pinta-alaltaan hiekkaiset kohdat ovat melko pieniä.

3. Vuoden 2006 tutkimukset

Koekaivauksissa tutkittiin kahta eri kohtaa mahdollisen muinaisjäännöksen sijainnin ja rajojen selvittämiseksi. Tutkimusten alussa keskityttiin 72,5 m korkeuskäyrällä sijaitsevaan hiekkaiseen niemekkeeseen, koska kyseinen alue on kaavoitettu teollisuusalueeksi ja sen rakentaminen on alkamassa pian. Lisäksi tällä alueella tiedetään varmasti sijainneen painanteita, joiden iästä tai käytöstä ei ole ollut tietoa. Myöhemmin, kun niemekettä oli saatu tutkittua riittävästi, tehtiin vielä koekuoppia ylemmän terassialueen hiekkaiselle alueelle, koska tältä alueelta oli mahdollisesti myös havaintoja joistakin painanteista. Kummaltakaan alueelta ei ole säilynyt kuitenkaan tietoja Julius Ailion 1900-luvun alussa mainitsemista kummuista, jotka olisivat sijainneet Kraatarin pellolla. Kraatarin tila on ollut Loimijoentien ja Teollisuustien risteyksen eteläpuolella aivan Loimijoentien vieressä ja tilan lähin pelto on sijainnut aivan asuinrakennusten vieressä.

Peltoniemekettä tutkittiin tekemällä sinne yhteensä 40 kpl 50 x 50 cm:n kokoista koekuoppaa 5–10 metrin välein pohjois-etelä- ja itä-länsisuuntaisissa linjoissa. Yksi koekuopista (16) suurennettiin 1 m²:n kokoiseksi, koska 52 cm paksun hiekansekaisen peltosaven alta paljastui muutamien tiilenpalojen ja puusilpun sekainen tummanruskeaksi värjäätynyt hiekka, jonka päällä oli länsiprofiiliin jatkuva kaakko-luodesuuntainen 15 cm leveä puu. Kuopan itäreunalla oli pystyssä ohut puunpala. Puut olivat hieman pehmeitä, mutta melko hyvin säilyneitä ja väriltään vaaleita, minkä vuoksi ne eivät vaikuttaneet kovinkaan vanhoilta. 10 cm paksun tummanruskean hiekan alta tuli esiin paksu harmaanruskeaksi värjäätynyt hiekka, joka jatkui aina 110 cm:n syvyyteen eli puhtaaseen pohjahiekkaan asti. Lähimmät koekuopat olivat viiden metrin päässä tästä kuopasta, mutta niissä ei vastaavia värjäytyymiä havaittu. Näissä oli hieman sekoittunutta kirjavaa hiekkaa ennen puhdasta

pohjahiekkaa, mutta hieman kauempana 20–30 cm paksun peltokerroksen alta tuli vastaan joko puhdas keltainen hiekka tai harmaa savi. Mitä kauemmaksi niemekkeen itäosasta siirryttiin, sitä savisemmaksi maaperä muuttui. Kaikki koekuopat olivat löydöttömiä eikä pintapoimintaa tällä alueella voitu suorittaa, koska pelto oli kasvillisuuden peitossa.

Koekuoppa 16, josta tuli esiin puuta ja värjäytynyttä hiekkaa, näyttäisi valokuvan mukaan osuvan melko hyvin Maarit Lönnbergin 1970-luvulla valokuvaamalle kohdalle. Tutkitussa koekuopassa värjäytyneet kerrokset jatkuvat yli metrin syvyyteen, mikä viittaa siihen, että paikalla on ollut jonkinlainen kuoppa. Tämä näyttäisi ajoittuvan kuitenkin historialliseen aikaan.

Ylemmälle terassitasanteelle tehtiin myös pohjois-etelä- ja itä-länsisuuntaisissa linjoissa yhteensä 22 koekuoppaa. Alueella voitiin tehdä myös pintapoimintaa, sillä pelto oli äestetty. Koekuoppa 47 laajennettiin 1 x 1 m:n kokoiseksi, koska kuopasta alkoi tulla hiekkansekaisen saven alta sekoittunutta hiekkaa, jonka alta paljastui 25–30 cm:n syvyydessä tummanharmaa puusilpunsekainen savi. Saven päällä oli kaakko-luodesuuntainen kourumainen puu sekä ohuempia samansuuntaisia puurantuja. Syvemmälle kaivettaessa kuopan etelälaidalta alkoi tulla vastaan puhdas vaalea hiekka, kun taas pohjoispuolella savikerros jatkui aina 73 cm:iin. Tämän alta tuli vielä sekoittunut kirjava hiekkakerros ja n. 95 cm:n syvyydessä paljastui puhdas keltainen hiekka. Tummanharmaan saven pinnalta löytyi vihreä tasolasinpala ja saven seasta tuli joitakin palaneen savenpaloja sekä tiiltä. Lisäksi samasta kerroksesta tuli pala styroksia. Kuopan rakenne vaikutti ojalta, mutta varmuuden vuoksi koekuopan lähelle tehtiin rakenteen kaakko-luodesuuntaisten puiden mukaisesti kaksi muuta pienempää koekuoppaa (50 ja 51). Molemmissa kuopissa tuli peltokerroksen alta tummanharmaa savi ja 48 cm:n syvyydessä kourumaiset puut, jotka olivat samansuuntaisia kuin kuopassa 47 ollut puu. Rakenne varmistui vanhaksi salaojaksi, joka on samassa suunnassa kuin nykyisetkin avo-ojat. Salaojan lähellä olevista koekuopista tuli hiekkansekaisen peltosaven alta puhdas vaalea hiekka ja muualla maaperä oli savisempaa. Vihreää tasolasinpalaa lukuun ottamatta koekuopat olivat löydöttömiä. Pintapoiminnassa pellolla havaittiin vain muutamia löytöjä, kuten simpukkakoristeisen liitupiipunkopanpaloja, -piipunvarrenkatkelmia, tuluspiinpaloja, punasavikeramiikkaa, pullolasia sekä lasikuonaa. Löytöjä oli kuitenkin erittäin vähän eikä niitä otettu talteen. Esineiden katkelmat ovat todennäköisesti joutuneet peltoon Oripääntien vieressä sijaitsevilta tiloilta, jotka näkyvät myös Kuninkaan kartastossa vuodelta 1776–1805.¹

4. Yhteenveto

Alistaron Niinijoensuussa tehtiin lokakuussa 2006 viikon pituinen koekaivaus, koska Alistaron kunta on esittänyt alueelle asemakaavaluonnoksen. Paikalta tunnettiin muutamia tarkemmin määrittlemättömiä painanteita ja lisäksi alueelta oli myös 1900-luvun alusta mainintoja maakummuista. Tiedot kohteen luonteesta olivat hyvin epävarmoja ja koekaivauksen tarkoituksena

---

¹ Alanen, Timo 1989. Kuninkaan kartasto Suomesta 1776–1805. SKS:n toimituksia 505. Helsinki.

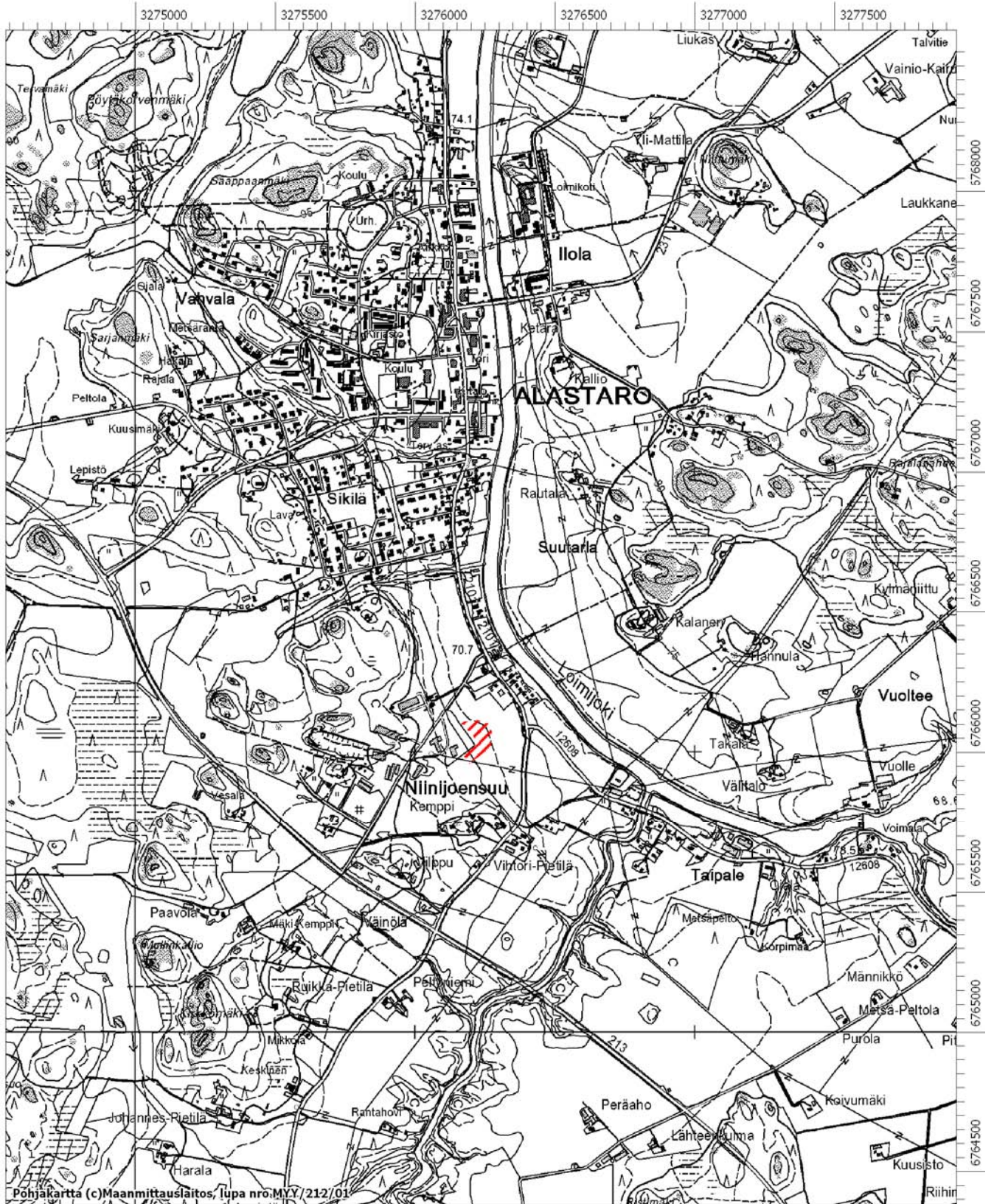

olikin selvittää onko paikalla kiinteää muinaisjäännöstä ja mitkä sen mahdolliset rajat ovat. Kaavoitettua peltoaluetta tutkittiin tekemällä sinne yhteensä 62 koekuoppaa, joista 2/3 tehtiin niemekkeen muodostavalle terassitasanteelle ja 1/3 hieman ylempänä sijaitsevalle terassille. Niemekkeen keskellä on vielä 1970-luvun alkupuolella ollut muutamia epämääräisiä painanteita pellon keskellä sijainneella viljelemättömällä saarekkeella, mutta myöhemmin alue on otettu kokonaan viljelyskäyttöön ja painanteet on tasattu. Tällä kohdalla maaperä on hiekkaa, kun taas muualla se on savea. Koekuopituksissa havaittiin todennäköisesti jäänteitä yhdestä painanteesta, sillä hiekkaiselle alueelle tehdystä koekuopasta tuli vastaan paksu värjäytynyt puusilpun sekainen hiekkakerros, jonka pinnalla oli melko tuoretta puuta. Hiekan seassa oli myös joitakin tiilenpaloja. Koekaivausten perusteella näyttäisi siltä, että muut painanteet ovat tuhoutuneet kokonaan pellon muokkauksen yhteydessä. Kyseessä on todennäköisesti melko nuoret rakenteet. Tähän viittaa em. koekuopasta tehdyt havainnot. Muut alueelle tehdyt koekuopat olivat täysin löydöttömiä. Myös ylempälle terassitasanteelle tehdyt koekuopat olivat yhtä tasolasinpalaa lukuun ottamatta löydöttömiä, mutta pintapöiminnassa havaittiin muutamia historialliseen aikaan ajoittuvia esineenpaloja. Nämä ovat todennäköisesti 1700–1800-luvuilta. Lisäksi terassille tehdyistä koekuopista paljastui yksi rakenne, joka osoittautui puurakenteiseksi salaojaksi.

Niinijoensuun koekaivaus osoitti, ettei alueella ole kiinteää muinaisjäännöstä. Alueelta ei löytynyt esihistorialliseen aikaan ajoittuvia esinelöytöjä ja vanhimmat löydöt näyttäisivät olevan vasta 1700-luvulta. Nämä ovat todennäköisesti joutuneet alueelle pellon eteläreunan vieressä sijaitsevilta vanhoilta tiloilta. Alueelta tunnettujen painanteiden todettiin tutkimusten perusteella tuhoutuneen lähes täysin ja ne ajoitettiin historialliseen aikaan. Kyseessä ovat saattaneet olla jonkinlaiset säilytyskuopat, kuten esim. nauriskuopat. Julius Ailion mainitsemista maakummuista tai perimätiedon mukaisesta kirkonpaikasta ei havaittu mitään merkkejä.

Koekaivauksen perusteella alueen kaavoittamiselle ja rakentamiselle ei ole muinaismuistolain mukaista estettä.

Peruskarttaote 2111 05 Haaroinen

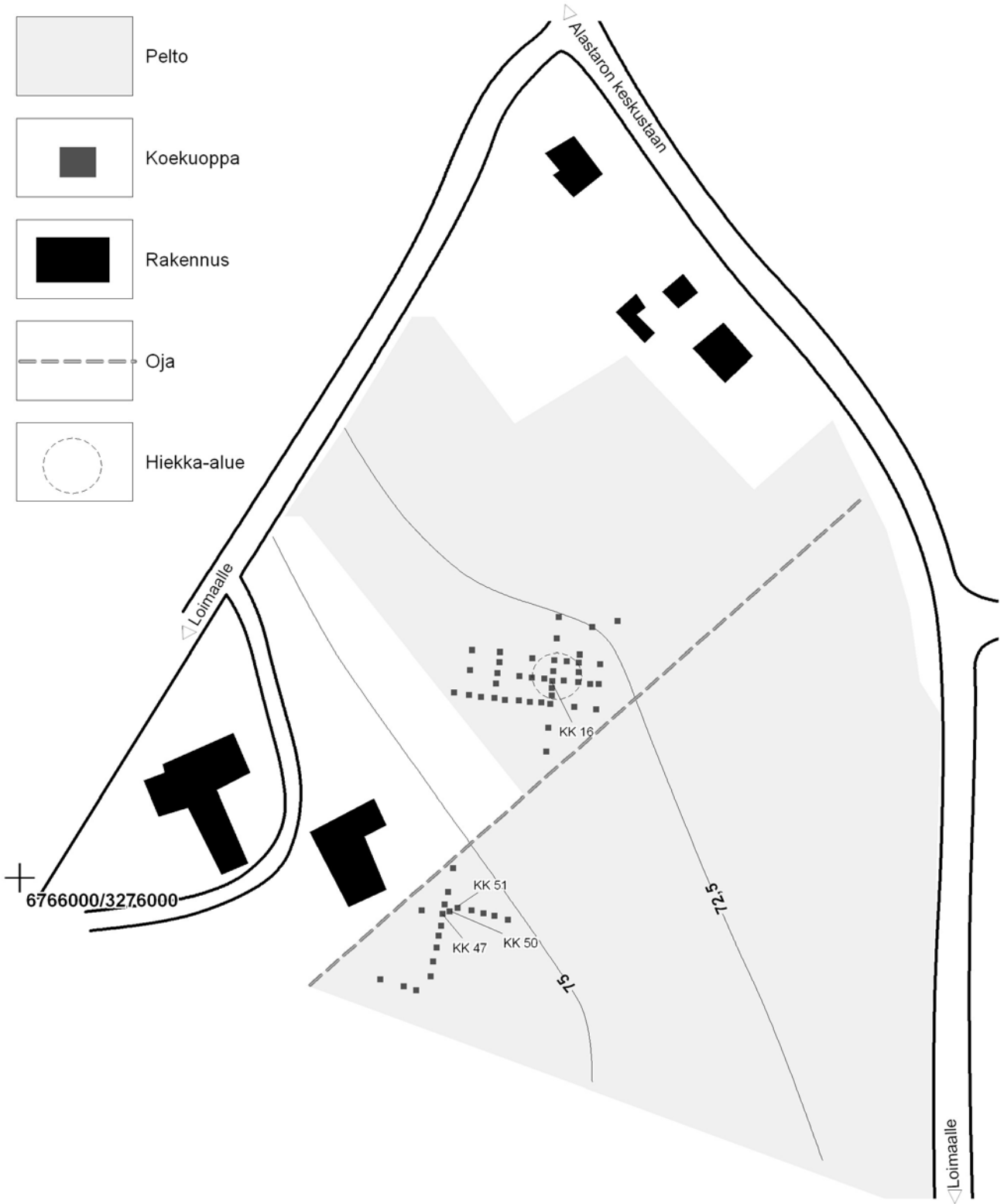
Tutkittu alue on merkitty punaisella.

ALASTARO NIINIJOENSUU

Katja Vuoristo 2006

Yleiskartta

Mk 1:2500 50 m
Piirt. ja digit. K. Vuoristo

Mustavalkokuvalettelo

- 142413 Niinijoensuu, yleiskuva alemmasta terassitasanteesta. Pohjoisesta. Kuv. K. Vuoristo 2.10.2006.
- 142414 Koekuoppa 16, peltokerroksen alta paljastunut tummanruskea hiekka. Idästä. Kuv. K. Vuoristo 3.10.2006.
- 142415 Koekuoppa 47, tumma savikerros ja kourumainen puu. Etelästä. Kuv. K. Vuoristo 5.10.2006.
- 142416 Koekuoppa 47, puuta on kaivettu esiin enemmän. Etelästä. Kuv. K. Vuoristo 5.10.2006.
- 142417 Sama kuin edellä. Idästä. Kuv. K. Vuoristo 5.10.2006.
- 142418 Niinijoensuu, ylärinne. Koillisesta. Kuv. K. Vuoristo 6.10.2006.

142413 Niinjoensuu, yleiskuva alemmasta terassitasanteesta. Pohjoisesta. Kuv. K. Vuoristo.

142418 Niinjoensuu, ylärinne. Koillisesta. Kuv. K. Vuoristo.

142414 Koekuoppa 16, peltokerroksen alta paljastunut tummanruskea hiekka. Idästä. Kuv. K. Vuoristo.

142415 Koekuoppa 47, tumma savikerros ja kourumainen puu. Etelästä. Kuv. K. Vuoristo 5.10.2006.

142416 Koekuoppa 47, puuta on kaivettu esiin enemmän. Etelästä. Kuv. K. Vuoristo 5.10.2006.

142417 Sama kuin edellä. Idästä. Kuv. K. Vuoristo 5.10.2006.